

รัฐวิสาหกิจกับการกู้เงินจากต่างประเทศ

รังสรรค์ ณะพรพันธุ์

ประสิทธิภาพการประกอบการของรัฐวิสาหกิจไทยกำลังเป็นหัวข้อที่มีการวิพากษ์วิจารณ์กันอย่างกว้างขวาง รัฐวิสาหกิจหลายต่อหลายแห่งกำลังก้าวสู่เส้นทางแห่งการล้มละลาย และหลายต่อหลายแห่ง แม้จะยังไม่ล้มละลาย แต่ประสิทธิภาพในการประกอบการก็มีอาจเปรียบเทียบกับวิสาหกิจเอกชนที่ประกอบกิจการประเภทเดียวกันได้

ไม่ต้องสงสัยเลยว่า รัฐวิสาหกิจจำนวนไม่น้อยสร้างภาระทางการคลังแก่รัฐบาลอย่างมากมายเพียงใด เสี่ยงเรียกร้องให้รัฐบาลปล่อยมือจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจบางประเภท เริ่มตั้งขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลิกเป็นผู้ผลิตสินค้าเอกชน ซึ่งเอกชนสามารถประกอบการได้โดยที่มีประสิทธิภาพสูงกว่าเป็นอันมาก แต่รัฐบาลชุดแล้วชุดเล่าก็ไม่กล้าตัดสินใจดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด จนปัญหาวิสาหกิจกลายเป็นปัญหาเรื้อรัง ซึ่งนับวันยากแก่การเยียวยาแก้ไข

ในปี 2518 รัฐบาล ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช กำหนดแผนงานที่จะขายรัฐวิสาหกิจด้วยการก่อตั้งบริษัทแม่ขึ้น 3 บริษัท โดยให้รัฐวิสาหกิจทั้งหมดรวมศูนย์อยู่ในบริษัทแม่ทั้งสามนี้ ต่อจากนั้นก็ให้นำหุ้นของรัฐวิสาหกิจต่างๆ ออกขายแก่ประชาชน เพื่อเป็นการกระจายความเป็นเจ้าของ และค่อยๆ แปรสภาพรัฐวิสาหกิจบางแห่งให้เป็นวิสาหกิจเอกชน ในงบประมาณประจำปีงบประมาณ 2519 ซึ่งจัดทำโดยรัฐบาล ม.ร.ว. คึกฤทธิ์นั้น ถึงกับกำหนดประมาณการรายรับไว้ว่าจะมีรายได้จากการขายหุ้นรัฐวิสาหกิจต่างๆ ถึง 1,200 ล้านบาท

แต่ยังไม่ทันที่จะมีการขายหุ้นของรัฐวิสาหกิจตามแผนการที่กำหนดไว้ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ก็จำเป็นต้องประกาศยุบสภา เนื่องจากสถานการณ์ทางการเมืองไม่เอื้ออำนวยให้รัฐบาลบริหารราชการแผ่นดินได้ต่อไป

ตลอดระยะเวลาระหว่างปี 2519-2525 รัฐบาลชุดต่างๆพากันนั่งทับปัญหาวิสาหกิจไว้ โดยมีได้ดำเนินการแก้ปัญหาอย่างมีแบบแผน จวบจนกระทั่งถึงยุครัฐบาลเปรม 4 รัฐบาลจึงได้ล้มเลิกลงรอบกับปัญหาวิสาหกิจด้วยท่าทีเอาจริงเอาจัง

รัฐบาลเปรม 4 กับรัฐวิสาหกิจ

ในการแถลงนโยบายต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2526 พลเอกเปรม ติณสูลานนท์กล่าวถึงนโยบายเกี่ยวกับรัฐวิสาหกิจว่า

“... จะยึดนโยบายให้รัฐวิสาหกิจทุกแห่งเป็นแหล่งอำนวยความสะดวกให้กับรัฐบาล และจะไม่ยอมให้รัฐวิสาหกิจที่หย่อนประสิทธิภาพมาเป็นภาระของรัฐบาลและประชาชนอีกต่อไป...”

ด้วยเหตุนี้เอง งบประมาณแผ่นดินประจำปีงบประมาณ 2527 จึงจัดสรรงบประมาณรายจ่ายสำหรับรัฐวิสาหกิจเพียง 388.2 ล้านบาท โดยมีรัฐวิสาหกิจเพียง 4 แห่งที่ได้รับจัดสรรงบประมาณแผ่นดิน อันได้แก่

- (1) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (199.7 ล้านบาท)
- (2) องค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทย (80.8 ล้านบาท)
- (3) สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (84.5 ล้านบาท)
- (4) สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (23.1 ล้านบาท)

ข้อที่น่าสังเกตก็คือ รัฐวิสาหกิจที่ยังได้รับจัดสรรงบประมาณแผ่นดินอยู่นี้ ล้วนแล้วแต่เป็นกิจการที่มีได้ผลผลิตสินค้าเอกชน นอกจากนี้ งบประมาณแผ่นดินที่จัดสรรแก่รัฐวิสาหกิจในปีงบประมาณใหม่นี้ยังอยู่ในระดับต่ำที่สุดในรอบสิบปีอีกด้วย และนี่อาจกล่าวได้ว่ารัฐบาลกำลังลั่นกลองรบกับปัญหาวิสาหกิจ

แต่ที่จริงแล้ว รัฐบาลได้เริ่มส่งสัญญาณที่จะรัดเข็มขัดงบประมาณที่จัดสรรให้แก่รัฐวิสาหกิจมาตั้งแต่ปีงบประมาณ 2525 แล้ว แต่เดิมนั้น งบประมาณแผ่นดินที่จัดสรรให้แก่รัฐวิสาหกิจมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี จนอยู่ในระดับ 3,425 ล้านบาทในปีงบประมาณ 2524 ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 2.45 ของงบประมาณรายจ่ายรวม

แต่ในปีงบประมาณ 2525 นั้นเอง งบประมาณแผ่นดินสำหรับรัฐวิสาหกิจมียอดรวมลดลงเป็นครั้งแรก กล่าวคือ เหลือเพียง 2,972 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 1.85 ของงบประมาณรายจ่ายรวม และนับตั้งแต่นั้นมา ยอดงบประมาณรายจ่ายสำหรับรัฐวิสาหกิจและสัดส่วนเมื่อเทียบกับงบประมาณรายจ่ายรวมลดน้อยถอยลงตามลำดับ แต่ก็ไม่ปรากฏว่ามีปีงบประมาณใดที่การรัดเข็มขัดงบประมาณที่จัดสรรให้แก่รัฐวิสาหกิจจะรุนแรงเท่าปีงบประมาณ 2527 ซึ่งกำหนดวงเงินไว้เพียง 388 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.20 ของงบประมาณรายจ่ายรวม (ดูตารางที่ 1)

งบประมาณแผ่นดินลด เงินกู้ต่างประเทศเพิ่ม

การที่รัฐบาลปีบบังคับให้รัฐวิสาหกิจต่างๆต้องพึ่งตนเอง ด้วยการตัดทอนงบประมาณแผ่นดินลงอย่างมโหฬารเช่นนี้ ย่อมสร้างปัญหาแก่รัฐวิสาหกิจที่ประสบการขาดทุนอย่างมาก ส่วนรัฐวิสาหกิจที่ต้องการขยายกิจการก็ประสบปัญหาเงินทุนไม่แตกต่างกัน

รัฐวิสาหกิจที่มีผลการประกอบการพอไปวัดไปวาได้ อาจเลือกใช้วิธีระดมทุน ด้วยการออกพันธบัตรไปจำหน่ายในตลาดหลักทรัพย์ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ขอกู้ยืมเงินจากประชาชนภายในประเทศ แต่การขอกู้ยืมเงินวิธีดังกล่าวนี้ รัฐวิสาหกิจนั้นๆจะต้องมีความมั่นใจว่าการลงทุนของตนจะได้รับผลตอบแทนในอัตราไม่ต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยที่ต้องจ่าย

แต่ดูเหมือนว่า วิธีที่เป็นที่นิยมกันมากกว่าก็คือ การระดมเงินจากแหล่งภายนอกประเทศ การกู้เงินจากต่างประเทศของรัฐวิสาหกิจไทยเพิ่มขึ้นอย่างลิวโลด แนวโน้มดังกล่าวนี้ปรากฏให้เห็นตั้งแต่ปี 2520 เป็นต้นมา ยิ่งเมื่อรัฐบาลรัดเข็มขัดมากเพียงใด รัฐวิสาหกิจทั้งหลายต่างก็ต้องสอดส่ายสายตาหาแหล่งเงินกู้ต่างประเทศมากขึ้นเพียงนั้น

แต่การกู้เงินใดๆหากไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน ก็มักจะต้องมีบุคคลที่เชื่อถือได้ค้ำประกัน ในกรณีทั่วไป เมื่อรัฐวิสาหกิจไทยไปกู้เงินจากต่างประเทศ รัฐบาลไทยก็ต้องค้ำประกันข้อที่น่าสังเกตก็คือ วงเงินกู้ของรัฐวิสาหกิจที่รัฐบาลค้ำประกันในแต่ละปีมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในปีงบประมาณ 2523 เงินกู้ต่างประเทศของรัฐวิสาหกิจที่รัฐบาลค้ำประกันมียอดรวมเพียง 23,705.1 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเป็นประมาณ 29,187.0 ล้านบาทในปีงบประมาณ 2526 ดังรายละเอียดปรากฏในตารางที่ 2

ดังนั้นเราจะเห็นได้ว่า การรัดเข็มขัดของรัฐบาลด้วยการตัดทอนงบประมาณสำหรับรัฐวิสาหกิจมีผลอย่างสำคัญในการบีบบังคับให้รัฐวิสาหกิจที่มีปัญหาการขาดแคลนเงินทุนต้องแสวงหาเงินกู้จากต่างประเทศ ผลที่ตามมาก็คือ ภาวะในการชำระหนี้เงินกู้ต่างประเทศในอนาคตจะมีมากกว่าที่ควรจะเป็น ซึ่งย่อมจะมีผลเสียต่อดุลการชำระเงินระหว่างประเทศในอนาคตด้วย

เมื่อพิจารณารายละเอียดเกี่ยวกับการกู้เงินจากต่างประเทศของรัฐวิสาหกิจ เราจะพบข้อเท็จจริงว่า ในระหว่างปีงบประมาณ 2523-2525 ประมาณหนึ่งในสามของเงินกู้จากต่างประเทศของรัฐวิสาหกิจไทยเป็นเงินกู้จากสถาบันการเงินเอกชน (ดูตารางที่ 2) ความนิยมในการกู้เงินจากสถาบันการเงินเอกชนเพิ่งจะปรากฏแนวโน้มอย่างชัดเจนตั้งแต่ปี 2520 เป็นต้นมา แม้ว่า การกู้เงินจากสถาบันการเงินเอกชนจะต้องเสียดอกเบี้ยในอัตราสูงกว่าและระยะเวลาในการชำระหนี้สั้นกว่าเงินกู้จากองค์การระหว่างประเทศ แต่รัฐวิสาหกิจจำนวนมากกลับนิยมกู้จากสถาบันการเงินเอกชน ซึ่งมีใ้เรื่องที่ยากแก่การเข้าใจ ทั้งนี้เพราะเหตุว่า ผู้ที่ติดต่อให้มีการกู้เงินจากสถาบันประเภทนี้จะได้รับค่านายหน้าเป็นผลต่างตอบแทน อย่างไรก็ตาม การกู้เงินของรัฐวิสาหกิจจากสถาบันการเงินเอกชนในต่างประเทศมียอดรวมลดลงในปีงบประมาณ 2526 โดยคาดว่าจะมีเพียง 5,878.8 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 20.1 ของวงเงินที่รัฐวิสาหกิจกู้จากต่างประเทศทั้งหมด

การกู้เงินจากต่างประเทศในรูปของสินเชื่อผู้ขาย (Suppliers' Credit) ปรากฏในปีงบประมาณ 2524 และ 2525 โดยมีวงเงิน 2,756.5 และ 5,835.6 ล้านบาท นับเป็นเรื่องน่าประหลาดใจที่การกู้เงินในลักษณะนี้กลับปรากฏขึ้นมาอีก ทั้งนี้เป็นที่ทราบกันดีว่า การกู้เงินจากต่างประเทศในรูปของสินเชื่อผู้ขาย โดยได้สินค้ามาก่อน แล้วผ่อนชำระทีหลังนั้น เป็นวิธีการที่ประเทศลูกหนี้มีได้รับประโยชน์สูงสุดจากเงินกู้เหล่านั้นๆ เนื่องจากถูกบังคับให้รับซื้อสินค้าของเจ้าหนี้ โดยที่อาจต้องชำระราคาสูงกว่าที่ควรจะเป็น และ/หรือได้สินค้าคุณภาพด้อยกว่าที่ควรจะเป็น

ในยุคสมัยที่นายปวย อึ้งภากรณ์ยังมีบทบาทในวงราชการ ท่านผู้นี้ได้พยายามรณรงค์ต่อต้านการกู้เงินจากต่างประเทศในรูปของสินเชื่อของผู้ขาย จนกระทั่งการกู้เงินจากต่างประเทศในลักษณะนี้ค่อยๆ สลายไป แต่แล้วอิทธิฤทธิ์ของธนาकारกลับทำให้สินเชื่อผู้ขายกลายเป็นผีดิบคืนชีพ โดยที่เป็นที่เชื่อกันว่า ผู้ที่ติดต่อกู้เงินลักษณะดังกล่าวนี้ ย่อมต้องการได้รับค่านายหน้าเป็นผลตอบแทน อันเป็นจารีตธรรมเนียมที่ถือปฏิบัติกันในวงการธุรกิจการเงินระหว่างประเทศ

ข้อพิงสังเกตเห็นในประการสุดท้ายก็คือ ความสำคัญของธนาकारโลกในฐานะที่เป็นแหล่งเงินกู้ของรัฐบาลวิสาหกิจไทยเพิ่มพูนความสำคัญขึ้นเป็นอันมาก ในปีงบประมาณ 2523 รัฐบาลวิสาหกิจต่างกู้เงินจากธนาकारโลกในวงเงิน 5,364.1 ล้านบาท วงเงินดังกล่าวนี้เพิ่มขึ้นเป็น 12,445.3 ล้านบาทในปีงบประมาณ 2526 คิดเป็นร้อยละ 42.6 ของเงินกู้จากต่างประเทศทั้งหมดของรัฐบาลวิสาหกิจ (ดูตารางที่ 2)

ด้วยเหตุนี้เอง จึงมิใช่เรื่องน่าประหลาดใจที่ธนาकारโลกเริ่มมีบทบาทในการแทรกแซงการบริหารภายในของบรรดารัฐวิสาหกิจที่เป็นลูกหนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้วยการบีบบังคับให้รัฐวิสาหกิจที่เป็นลูกหนี้และประสบการขาดทุนต้องดำเนินการปรับราคาหรืออัตราค่าบริการของสินค้าและบริการที่ผลิตได้ ทั้งนี้ด้วยเหตุผลที่ว่า หากรัฐวิสาหกิจที่เป็นลูกหนี้ทั้งหลายยังประสบการขาดทุน เมื่อนั้นเงินกู้ควรกำหนดที่จะต้องชำระ ก็อาจไม่สามารถชำระหนี้เงินกู้นั้นได้

วิวาทะว่าด้วยธนาकारโลก

แรงกดดันของธนาकारโลกทำให้บรรดารัฐวิสาหกิจที่เป็นลูกหนี้องค์กรโลกบาลแห่งนี้เริ่มดำเนินการปรับอัตราค่าบริการ แต่แล้วกลับต้องเผชิญกับมติมหาชนภายในประเทศที่คัดค้านมาตรการดังกล่าวนี้

ในกรณีของรถไฟ ผู้ว่าการการรถไฟแห่งประเทศไทยถึงกับให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์ในเดือนมิถุนายน 2526 ว่า หากธนาकारโลกยังคงเข้ามาแทรกแซงการบริหารภายใน และกำหนดเงื่อนไขอันมิอาจปฏิบัติได้ ก็อาจต้องแสวงหาแหล่งเงินกู้ใหม่ที่เสียดอกเบี้ยสูงกว่า ความเห็นดังกล่าวนี้ได้รับการหนุนรับจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมเป็นอย่างดี

อย่างไรก็ตาม เจ้าหน้าที่รัฐบาลซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกู้เงินจากต่างประเทศ ส่วนใหญ่ยังคงมีความเห็นว่า เงินกู้ของธนาคารโลกยังคงเป็นประโยชน์แก่ประเทศด้อยพัฒนา มากกว่าเงินกู้จากแหล่งอื่นๆ ทั้งนี้ด้วยเหตุผลอย่างน้อย 3 ประการ กล่าวคือ

ประการแรก ในการเสนอขอกู้เงินจากธนาคารโลกนั้น ธนาคารโลกจะส่งเจ้าหน้าที่เข้ามาพิจารณาและศึกษาโครงการที่ขอกู้เงินอย่างถี่ถ้วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องอัตราผลตอบแทนของโครงการนั้นๆ รายงานการศึกษาดังกล่าวนี้ในตัวของมันเองก็เป็นประโยชน์แก่ประเทศผู้ขอเงินอยู่แล้ว

ประการที่สอง การพิจารณาความเป็นประโยชน์ของเงินกู้จากแหล่งต่างๆ มิได้ดูเฉพาะแต่อัตราดอกเบี้ยเท่านั้น หากทว่ายังต้องพิจารณาระยะปลอดหนี้และระยะเวลาการชำระหนี้อีกด้วย แม้ว่าอัตราดอกเบี้ยที่ธนาคารโลกคิดจากประเทศลูกหนี้มีได้อยู่ในระดับต่ำสุด แต่ก็อาจกล่าวได้ว่าอยู่ในเกณฑ์ต่ำมากพอสมควร ข้อที่ทำให้เงินกู้ธนาคารโลกเป็นประโยชน์แก่ประเทศด้อยพัฒนา มากกว่าเงินกู้จากแหล่งอื่นๆ ก็คือ ระยะปลอดหนี้ที่ดี และระยะเวลาการชำระหนี้ที่ดี ยาวนานกว่าเงินกู้แหล่งอื่นๆ เป็นส่วนใหญ่

ประการที่สาม ในการใช้เงินกู้เพื่อการก่อสร้างที่ดี หรือเพื่อซื้อครุภัณฑ์หรือสินค้าประเภททุนต่างๆ ก็ดี ธนาคารโลกถือเป็นแนวปฏิบัติว่า จะต้องมีการประมูลระหว่างประเทศ ซึ่งทำให้ประโยชน์ที่ได้จากการใช้เงินกู้เป็นไปอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย

แต่ในอีกด้านหนึ่งนั้น ธนาคารโลกได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ว่า เป็นองค์การระหว่างประเทศที่อยู่ใต้อาณัติของสหรัฐอเมริกา และเป็นเครื่องมือที่สหรัฐอเมริกาใช้ในการครอบงำประเทศด้อยพัฒนา ดังนั้น ธนาคารโลกจึงเป็นเครื่องมือของระบบจักรวรรดินิยมสมัยใหม่

เสียงวิพากษ์วิจารณ์ธนาคารโลกในแนวทางดังกล่าวข้างต้นนี้เริ่มดังขรมมากขึ้น เมื่อเสริมด้วยข้อเท็จจริงที่ว่า ธนาคารโลกได้ถือโอกาสเข้าแทรกแซงการบริหารภายในของหน่วยงานที่เป็นลูกหนี้ ก็ยิ่งทำให้เสียงวิพากษ์วิจารณ์ดังกล่าวนี้มีประสิทธิภาพอันสูงส่งมากยิ่งขึ้น

การพึ่งเงินกู้ต่างประเทศ

วิกฤตการณ์เงินคังคัง 2523-2525 ทำให้รัฐบาลจำต้องดำเนินนโยบายการคลังแบบรัดเข็มขัด และในกระบวนการรัดเข็มขัดนั่นเอง รัฐบาลได้ตัดทอนงบประมาณรายจ่ายสำหรับภาครัฐวิสาหกิจลงเป็นประวัติการณ์ ผลที่เกิดตามมาก็คือ รัฐวิสาหกิจทั้งหลายต้องพึ่งพิงตนเองมากขึ้น นโยบายดังกล่าวนี้ทำให้รัฐวิสาหกิจทั้งหลายต้องสอดส่ายตาหาแหล่งเงินทุนนอกภาครัฐบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งเงินกู้จากต่างประเทศ

ปรากฏการณ์ที่เปรียบเสมือนหนึ่งเส้นคู่ขนานก็คือ ในขณะที่รัฐบาลดำเนินการรัดเข็มขัดและตัดทอนงบประมาณรายจ่ายสำหรับภาครัฐวิสาหกิจนั่นเอง รัฐบาลกลับต้องคำประกันเงินกู้ที่รัฐวิสาหกิจกู้จากแหล่งภายนอกประเทศมากยิ่งขึ้น

หากปรากฏการณ์ดังกล่าวนี้ยังคงดำรงอยู่ต่อไป ลักษณะการฟุ้งฟิงเงินทุนต่างประเทศของระบบเศรษฐกิจไทยจะปรากฏอย่างเด่นชัดยิ่งขึ้นในอนาคตอันใกล้นี้ หากการคาดคะเนความข้อนี้เป็นไปอย่างถูกต้อง เราก็อาจกล่าวสรุปได้ว่า การตัดทอนงบประมาณรายจ่ายของรัฐวิสาหกิจ ซึ่งผลักดันให้มีการกู้เงินจากต่างประเทศมากขึ้นนั้น ยังผลให้ระบบเศรษฐกิจไทยถูกดึงดูดเข้าสู่วงโคจรของระบบทุนนิยมแห่งโลกอย่างใกล้ชิดมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ไม่เพียงแต่ว่าระบบเศรษฐกิจไทยต้องฟุ้งฟิงเงินทุนจากแหล่งภายนอกประเทศมากยิ่งขึ้นเท่านั้น หากทว่าภาวะรายจ่ายในการชำระหนี้เงินกู้ต่างประเทศในอนาคตทยอยเพิ่มขึ้นเป็นเงาตามตัวด้วย และเหนือสิ่งอื่นใด ความเป็นอิสระในการบริหารนโยบายเศรษฐกิจจะมีน้อยลง การแทรกแซงขององค์การระหว่างประเทศดังเช่นธนาคารโลกและรัฐบาลประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจจะมีมากขึ้น

และนี่เป็นต้นทุนที่สังคมต้องสูญเสียไป อันเป็นผลจากการดำเนินนโยบายดังกล่าวนี้

ตารางที่ 1

งบประมาณแผ่นดินสำหรับรัฐวิสาหกิจเทียบกับงบประมาณรายจ่ายรวม
ปีงบประมาณ 2522-2527
(ล้านบาท)

ปีงบประมาณ	งบประมาณรายจ่ายรวม	งบประมาณสำหรับ รัฐวิสาหกิจ	งบประมาณสำหรับ รัฐวิสาหกิจเทียบกับ งบประมาณรายจ่ายรวม (%)
2522	92,000	1,422	1.55
2523	109,000	2,476	2.27
2524	140,000	3,425	2.45
2525	161,000	2,972	1.85
2526	177,000	1,565	0.88
2527	192,000	388	0.20

ที่มา สำนักงบประมาณ

ตารางที่ 2
วงเงินกู้ของรัฐวิสาหกิจซึ่งรัฐบาลค้ำประกัน
ปีงบประมาณ 2523-2527
(ล้านบาท)

แหล่งเงินทุน	2523	2524	2525	2526
1. ธนาคารโลก	5,364.1	5,634.8	2,070.0	12,445.3
2. กองทุนความร่วมมือทางเศรษฐกิจพื้นทะเล แห่งญี่ปุ่น	1,615.6	4,660.9	6,282.5	2,576.0
3. ธนาคารพัฒนาเอเชีย	3,102.5	1,954.9	2,553.0	5,027.8
4. สถาบันการเงินเอกชน	7,620.7	9,077.3	9,642.5	5,878.8
5. สินเชื่อผู้ขาย	-	2,756.5	5,835.6	-
6. สินเชื่อเพื่อการส่งออก	-	-	-	2,040.1
7. อื่นๆ	6,002.2	3,169.9	2,420.4	1,219.0
8. รวม	23,705.1	27,254.3	28,804.0	29,187.0

หมายเหตุ สถิติปีงบประมาณ 2526 เป็นตัวเลขประมาณการ

ที่มา สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง